

Комісаров Сергій Анатолійович
Сєверодонецький інститут ПрАТ
«ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом»,
доцент кафедри правознавства, кандидат юридичних наук, доцент

ЩОДО СУЧАСНИХ ПОГЛЯДІВ В СФЕРІ ПРОВАДЖЕНЬ У СПРАВАХ ПРО ВЧИНЕННЯ ПРОСТУПКІВ ПРОТИ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ

Побудова демократичного суспільства – вимагає від громадянина виконання своїх обов’язків перед державою, а від держави – забезпечення законних прав та свобод особистості. Вирішення проблем забезпечення правопорядку в країні великою мірою залежить від чіткої, злагодженої, прогресивно організованої роботи всіх державних та суспільних інституцій. На продовження в Україні демократичного курсу спрямована загальнодержавна програма «Стратегія реформ – 2020», яка включає реформування державних інституцій у тому числі тих, які відповідають за публічний порядок та наближення українського суспільства до європейських стандартів [1].

Певної гостроти дана проблематика набула із прийняттям в 2012 році Кримінального процесуального кодексу України, прогресивним моментом, вважається запровадження інституту кримінального проступку, що в свою чергу направлено на дотримання прав та свобод людини й громадянина тощо. Окрім позитивних чинників виникли і певні дискусійні питання серед істориків, соціологів, юристів. Для прикладу можемо звернути увагу на одну із новітніх розвідок, а саме працю професора С.В. Петкова «Термін «кримінальний проступок» – відголосок репресій проти українського народу 30-х рр. XX ст.» [2, с.13-15].

Проблемам адміністративного провадження у справах про вчинення проступків проти публічного порядку присвятили свої праці ряд вітчизняних і зарубіжних вчених та практиків, серед них В.Б. Авер’янов, О.Ф. Андрійко,

О.М. Бандурка, В.В. Галуцько, П.В. Діхтієвський, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, О.В. Кузьменко, Н.Р. Нижник, В.І. Курило, С.В. Петков, Ю. С. Шемшученка та ін. У той же час певні аспекти означеної проблематики залишаються не достатньо дослідженими.

Досліджуючи адміністративно-правові засади адміністративних правопорушень в сфері публічного порядку, важливо вказати на те, що відповідний стан суспільства, який має відповідати європейським стандартам, можна досягнути завдяки взаємозалежним групам складових елементів, які досліджуються в руслі нашого дослідження.

Термінологічні варіації також не можуть не позначитися на практичній складовій загальної проблематики. Правоохоронна реформа, в цілому позитивно сприймається в українському суспільстві, бо це можливість проаналізувати та виправити юридичні колізії, усунути законодавчі «білі плями» тощо. Водночас, інститут адміністративного провадження потребує і теоретичного, і практичного вдосконалення. Згадана проблематика є не тільки правовою, а набагато ширшою і викликає залучення науковців із інших галузей.

Основою нормативно-правового забезпечення діяльності органів державної влади є ті положення, які містяться в нормативних актах, що регулюють здійснення адміністративно-процедурних дій. Ці дії поділяються на внутрішньосистемні (ті, які регулюють відносини між членами певного органу, установи, відомства) та зовнішньосистемні відносини (між державними органами та іншими особами (фізичними та юридичними)).

На думку Д.М. Бахраха, який зазначає, що адміністративний процес стоїть в одному ряді з такими юридичними процесами як: кримінальний, цивільний, законодавчий. З одного боку, він є видом юридичного процесу, тому йому притаманні всі його ознаки, проте з іншого – це вид управлінської діяльності з такими властивостями: 1) він являє собою різновид владної діяльності суб'єктів виконавчої влади, коли вони розглядають справи про адміністративні

правопорушення; 2) він спрямований на вирішення певних управлінських справ, досягнення юридичних результатів; 3) він урегульований нормами публічного права. Особливість адміністративного права як галузі полягає в тому, що в ній співіснують матеріальні і процесуальні норми. Завдяки останнім, управлінські процедури та реалізація виконавчої влади набувають більшої визначеності, науковості, стають більш демократичними. Отже, процес регулювання сприяє підвищенню ефективності владної діяльності. На думку Д.М. Бахраха, державній (публічній) адміністрації доводиться використовувати владні повноваження під час вирішення найрізноманітніших справ [3, с. 154].

На думку С. Гусарова, специфіка процесу полягає в тому, що він розглядається як єдине ціле за своїми завданнями та функціями, і як сукупність окремих спеціальних проваджень, особливості яких визначаються змістом та характером відповідних правових відносин у галузях матеріального права [4, с. 84]. Процес є сукупністю проваджень, провадження – вид процесу. При цьому, якщо процес – це поняття широкє, яке охоплює юридично значущу діяльність публічної адміністрації, то провадження – це вже діяльність, пов'язана з вирішенням певної, порівняно вузької групи однорідних справ [5, с. 128].

Умовно до «управлінської» концепції можна зарахувати і підхід щодо дослідження проблематики адміністративного процесу, висвітлений у монографічних працях, де запропоновано розглядати адміністративний процес як органічний комплекс функціональних елементів (правотворчість органів виконавчої влади, позитивне та юрисдикційне правозастосування).

Слід погодитися із думкою Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука та іншими, які визначають адміністративно-деліктне провадження через поняття адміністративно-процесуальної діяльності, тобто як низку послідовних дій уповноважених органів (посадових осіб), а в деяких випадках – й інших суб'єктів, які згідно з нормами адміністративного законодавства здійснюють

заходи, спрямовані на притягнення правопорушників до адміністративної відповідальності [6, с. 460].

Більш обґрунтованою та такою, що відображає сучасну дійсність нашої держави, видається думка науковців, які розглядають адміністративний процес як державну виконавчо-розпорядчу діяльність у вирішенні будь-яких індивідуальних, а не лише юрисдикційних справ. Це так звана «управлінська» концепція. Водночас, на нашу думку, таку діяльність слід визначати як публічно-розпорядчу.

Провадження у справах про публічні проступки визначається як ряд послідовних дій уповноважених органів (посадових осіб), а в деяких випадках – інших суб'єктів, що відповідно до норм адміністративного законодавства здійснюють заходи, спрямовані на застосування щодо правопорушників передбаченої відповідальності і забезпечення виконання винесеної постанови. Або, іншими словами, провадження у справах про публічні проступки – це діяльність уповноважених суб'єктів із застосування адміністративних стягнень, здійснена в адміністративно-процесуальній формі. Це провадження – складова частина адміністративно-юрисдикційного процесу [7, с. 367].

Викладені положення дають змогу визначити, що провадження у справах про проступки проти публічного порядку являють собою врегульовану нормами адміністративного права діяльність уповноважених органів, спрямовану на притягнення до відповідальності осіб, які вчинили протиправні діяння, що посягають на публічний порядок [8, с. 78]. Така діяльність базується на певних принципах – основних засадах, вихідних ідеях, що характеризуються універсальністю, загальною значущістю, вищою імперативністю і відображають суттєві положення, на яких базується провадження у справах про публічні проступки [5, с. 147].

Оновлення бачення місця адміністративного провадження у справах про адміністративні проступки, що посягають на публічний порядок є необхідною

умовою його ефективного реформування відповідно до вимог сьогодення. Також викладене вище створює підґрунтя для подальшого дослідження внутрішньої будови цього провадження.

Список використаної літератури:

1. Програма розвитку України «Стратегія–2020» – Електронний ресурс. – Режим доступу:<http://www.unian.ua/politics/989833-poroshenko-oprilyudniv-tezi-strategiji-2020.html>
2. Петков С.В. Термін «кримінальний проступок» – відголосок репресій проти українського народу 30-х рр. ХХ ст. / С.В. Петков // Проблеми забезпечення прав людини у світлі Загальної декларації прав людини: матеріали Х всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 08 грудня 2017 року). – Одеса: ОДУВС, 2017. – С. 13-15.
3. Бахрах Д.Н. Административное право : учебник для вузов / Д.Н. Бахрах. – М. : БЕК, 1997. – 368 с. – С. 154.
4. Гусаров С. Особливості адміністративної юрисдикції та реалізації відповідних повноважень органами державного управління і посадовими особами в Україні / С. Гусаров // Право України. – 2009. – № 2. – С. 80–87.
5. Кузьменко О.В. Адміністративно-процесуальне право України : підручник / О.В. Кузьменко, Т.О. Гуржій ; [за ред. О.В. Кузьменко]. – К. : Атіка, 2008. – 416 с.
6. Адміністративне право України : підручник / [Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, О.В. Дьяченко та ін. ; за ред. Ю.П. Битяка]. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 544 с.
7. Бахрах Д.Н. Административное право России : учебник для вузов / Д.Н. Бахрах. – М. : НОРМА, 2002. – 444 с.
8. Манжула А.А. Поняття та сутність провадження у справах про проступки проти громадського порядку / А.А. Манжула // Проблеми

правознавства та правоохоронної діяльності : збірник наукових праць
Донецького юридичного інституту. – 2012. – № 1 (48). – С. 74–80.